

**Educació amb les persones adultes****2015/2016**

Codi: 101673

Crèdits: 6

| Titulació               | Tipus | Curs | Semestre |
|-------------------------|-------|------|----------|
| 2500260 Educació social | OB    | 3    | 2        |

**Professor de contacte**

Nom: Margarida Massot

Correu electrònic: Margarida.Massot@uab.cat

**Utilització de llengües**

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

**Prerequisits**

Aquesta és una assignatura obligatòria de tercer, i és la base de la menció Educació d'Adults de quart.

**Objectius**

1. L'adquirir un marc teòric específic i ampli que permeti analitzar el context en el que l'educador/a social realitzarà la seva activitat professional així com entendre, interpretar i valorar críticament les relacions existents entre l'educació de les persones adultes i la societat actual des d'una perspectiva social.
2. L'adquirir les competències i continguts específics a través de l'assignatura per assolir les habilitats suficients per al desenvolupament del perfil professional del futur educador i educadora social.
3. Analitzar i reflexionar sobre la pròpia tasca professional i relacionar i vincular els fets socials més rellevants amb l'àmbit socioeducatiu des d'una perspectiva crítica i normativa.

**Competències**

- Acompanyar les persones en els seus processos de creixement i emancipació.
- Contextualitzar l'acció socioeducativa en funció dels diferents paradigmes teòrics que han elaborat les ciències de l'educació i en funció del context socio-històric dels individus, grups i institucions.
- Desenvolupar estratègies d'aprenentatge autònom.
- Dissenyar de manera articulada plans, programes, projectes, activitats i tasques en diversos contextos socioeducatius.
- Dominar els coneixements teòrics i aplicats de les diferents Ciències de l'Educació que li permetin desenvolupar la capacitat d'anàlisi i observació de la realitat social i educativa
- Generar propostes innovadores i competitives en la recerca i en l'activitat professional.
- Gestionar la informació relativa a l'àmbit professional per a la presa de decisions i l'elaboració d'informes.
- Mantenir una actitud de respecte al medi (natural, social i cultural) per fomentar valors, comportaments i pràctiques que atenguin a la igualtat de gènere, equitat i respecte als drets humans.
- Participar en els debats teòrics que afecten la professió i que afecten els diferents àmbits d'actuació.
- Treballar en equips i amb equips (del mateix àmbit o interdisciplinari).

**Resultats d'aprenentatge**

1. Analitzar les particularitats psicosocials de les persones adultes que condicionen els objectius i mètodes dels programes d'educació d'adults.
2. Analitzar les particularitats psicosocials de les persones adultes que condicionen les estratègies didàctiques específiques.
3. Conèixer els models i sistemes d'educació de persones adultes.

4. Conèixer i aplicar experiències innovadores eficaces i eficients, per facilitar els processos d'aprenentatge i la construcció de coneixements dels alumnes
5. Conèixer la legislació i polítiques educatives en la formació de persones adultes.
6. Conèixer les teories i models d'aprenentatge de les persones adultes.
7. Contextualitzar l'acció socioeducativa segons els diferents models i teories de l'educació d'adults.
8. Demostrar coneixements teòrics, filosòfics, psicològics i sociològics aplicats, didàctics, de l'Educació de persones Adultes.
9. Demostrar els coneixements necessaris de Didàctica i principis de programació i planificació en Formació de Persones Adultes.
10. Demostrar la capacitat per al treball en equip, el compromís individual i col·lectiu envers la tasca a realitzar.
11. Detectar necessitats formatives de la població adulta en la societat de la informació.
12. Elaborar materials didàctics específics i adequats a les diferents modalitats i suports, presencials i virtuals.
13. Elaborar materials i recursos didàctics per a col·lectius específics de persones adultes.
14. Establir els principis i bases metodològiques pròpies dels processos d'ensenyament - aprenentatge amb persones adultes.
15. Gestionar la informació relativa a l'educació d'adults per a la presa de decisions.
16. Lliurar en temps i forma les activitats proposades.
17. Mantenir una actitud radical i crítica d'observança envers les situacions de desigualtat per raó de pobresa, gènere, ètnia i / o procedència i orientació sexual i procedir a la seva anàlisi, denúncia i transformació d'aquestes mateixes desigualtats en oportunitats.
18. Organitzar el treball de forma estructurada en relació a les demandes.
19. Participar en seminaris, jornades, congressos, simposiums.

## Continguts

1. Fonaments històrics, filosòfics i sociològics de l'Educació de persones Adultes.
2. Teories i models d'ensenyament i aprenentatge de les persones adultes.
3. Legislació educativa en Formació de persones adultes. Polítiques educatives en Educació de persones Adultes.
4. Models i sistemes d'Educació de persones Adultes: escola, entorn i xarxes socials.
5. Necessitats formatives de la població adulta a la societat de la informació. nous col·lectius, nous perfils, joves, dones, minories
7. Oferta formativa: plans i programes de formació de persones adultes.

## Metodologia

El protagonista en el procés d'ensenyament aprenentatge és l'estudiant i és sota aquesta premissa s'ha planificat la metodologia de l'assignatura tal i com es mostra en el quadre que hi ha a continuació:

L'assignatura s'imparteix en dos formats: 35 hores en gran grup i en 15 hores en format seminari (3 desdoblaments) vinculades als diferents blocs de continguts.

## Activitats formatives

| Títol            | Hores | ECTS | Resultats d'aprenentatge |
|------------------|-------|------|--------------------------|
| Tipus: Dirigides |       |      |                          |

|                                            |    |      |                                                            |
|--------------------------------------------|----|------|------------------------------------------------------------|
| Seminari, desdoblament en 3 grups          | 15 | 0,6  | 1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 18         |
| Treball en gran grup                       | 30 | 1,2  | 1, 2, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19 |
| <b>Tipus: Supervisades</b>                 |    |      |                                                            |
| Avaluació                                  | 8  | 0,32 | 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 15, 16, 17, 18  |
| Tutories                                   | 22 | 0,88 | 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 13, 14                      |
| <b>Tipus: Autònomes</b>                    |    |      |                                                            |
| Elaboració de treballs, ampliació i estudi | 75 | 3    | 1, 2, 3, 5, 6, 7, 9, 11, 12, 13                            |

## Avaluació

L'avaluació de l'assignatura es realitzarà al llarg de tot el curs acadèmic mitjançant les activitats que esmostren en la graella que hi ha a continuació.

| Blocs/<br>Tema       | Activitat d'Avaluació                                                                               | % de la nota |
|----------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------|
| A Treball individual | vinculat a temes d'interès sorgits del plantejament i desenvolupament del programa                  | 30           |
| B Examen             | examen                                                                                              | 40           |
| C Treball en grup    | treball en grup vinculat a temes d'interès sorgits dels plantejament i desenvolupament del programa | 30           |

~~Per poder superar l'assignatura s'han d'aprovar cadascun dels blocs d'activitats avaluatives de que consta~~

l'assignatura. Les notes de les activitats de cada bloc es poden compensar si cadascuna obté una puntuació mínima de 5.

El model d'avaluació és la l'avaluació continua, això implica la regularitat en el lliurament i retorn dels treballs. Els treballs es retornaran en un termini aproximat a un mes posterior al seu lliurament.

L'assistència a classe és obligatòria: l'estudiant ha d'assistir a un mínim d'un 80% de classes, en cas contrari es considerarà no presentat.

La còpia o plagi de material, tant en el cas de treballs, pràctiques o exàmens implica una qualificació final de suspès de l'assignatura.

Per grabar les sessions de classe caldrà demanar permís al professorat i/o convidats puntuals

## Activitats d'avaluació

| Títol | Pes | Hores | ECTS | Resultats d'aprenentatge |
|-------|-----|-------|------|--------------------------|
|-------|-----|-------|------|--------------------------|

|                       |     |   |   |                     |
|-----------------------|-----|---|---|---------------------|
| Examen                | 40  | 0 | 0 | 1, 2, 3, 5, 6, 7, 8 |
| Treball en petit grup | 40% | 0 | 0 | 1, 2, 3, 5, 6, 7, 8 |
| Treball individual    | 30% | 0 | 0 | 1, 2, 3, 5, 6, 7, 8 |

## Bibliografia

### TEMA 1

- Aranda X et alt. (2007) Carta a qui ha d'ensenyar a persones adultes i joves. ICE Universitat de Barcelona
- Faure, E. (1973). Aprender a ser. Alianza Universidad. Unesco. Madrid.
- Flecha, R. (1990). Educación de las personas adultas. Ed. El Roure. Barcelona.
- Formariz (coord), Ayuste, Casamitjana, Ferrer, Massot, (2009), La formació bàsica de persones adultes: imaginari social, aproximació teòrica, organització democràtica. ICE. Universitat de Barcelona.
- UNESCO (1976) Recomendación relativa al desarrollo de la educación de adultos. (Nairobi).
- UNESCO (1990). Declaració mundial sobre educació per a tothom. (Jomtiem-Tailandia). Centre Unesco de Catalunya. Barcelona.

### TEMA 2

- Camps, V. (1990). Virtudes públicas. Ed. Espasa Calpe. Madrid
- Cortina, A. (1994) La ética de la sociedad civil. Anaya. Madrid
- Freire, P. (1970) Pedagogía del oprimido. S. XXI. Madrid
- Freire, p. (1990) La naturaleza política de la educación. Paidós, Barcelona
- Freire, P. (1993). Pedagogía de la esperanza. Siglo XXI editores. Madrid.
- Muguerza, Javier () Verdad, consenso y tolerancia: la incomodidad del lugar del otro. UNED

### TEMA 3

- Appel, M., Beane, JA. (1997). Escuelas democráticas. Morata. Madrid
- Ayuste, A., Flecha, R., López Palma, F. I Lleras, J. (1994). Planteamientos de la pedagogía crítica. Comunicar y transformar. Ed. Graó. Barcelona.
- Beck, U. 1998. ¿Qué es la globalización?. Barcelona: Paidós.
- Beck, U.; Giddens, A.; Lash, S. 1997. Modernidad Reflexiva. Barcelona: Península.
- Beck. U. (1998) Sociedad del riesgo. Paidós Bàsica. Barcelona
- Butler, J. I Alt. (2001) Mujeres y transformaciones sociales. El Roure. Barcelona
- Bernstein, B. 1990. Poder, educación y conciencia. So. transmisión cultural. Barcelona: El Roure.
- Bernstein, B. 1988. Clases, códigos y control. Madrid: Akal.

Elboj, C. Puigdemívol, I., Soler, M., Valls, R. (2002) Comunidades de aprendizaje. Transformar la educación. Graó. barcelona

Freire, P. (1987). L'educació com a pràctica de la llibertat. Eumo editorial. Vic.

Freire, P (2004). Pedagogía de l'autonomía. Siblo XXI. Sao Paulo. Brasil

Freire, O. (1970). Pedagogia del oprimido. Tierra Nueva. Montevideo

Giroux, H.A. (1992). Más allá de las teorías de la reproducción, en GIROUX i FLECHA Igualdad educativa y diferencia cultural. Ed. El Roure. Barcelona.

Giroux, HA. (2001) Cultura, política y práctica educativa. Graó. Barcelona

Gras, A. (1976). Textos fundamentales de Sociología de la Educación. Ed. Narcea. Madrid.

Jarvis, P. (1989). Sociología de la educación continua y de adultos. Ed. El Roure. Barcelona.

Mclaren, P (1997) P. Pedagogia crítica y cultura depredadora. Paidós educador. Barcelona

Ramonet, I. ( 1998) Pensamiento crítico vs. Pensamiento único. Temas de debate. Madrid

#### **TEMA 4**

Amat, O, Pineda, P. (1996) Aprender a enseñar. Edicions gestió 2000, SA. UAB

Broquett, G. Hiemstra, R. (1993) El aprendizaje autodirigido en la educación de adultos. Paidós educador. Barcelona

Cabello MJ. ( 1997) Didáctica y educación de adultos. Ediciones Aljibe.. Málaga

Claxton, c (2000) Aprender. El reto del aprendizaje continuo. Paidós.

Erikson, E.H. (1981). La adultez. Fondo de Cultura Económica. Mexico.

Ferrández, A, Puente, M. (1991). Educación de las personas adultas. Macrodidáctica (volumen 1). Ed. Diagrama. Madrid.

Ferrández, A., Puente, M. (1992). Educación de las personas adultas. Psicopedagogía y microdidáctica ( volumen 2). Ed. Diagrama. Madrid.

Ferrández, A., Gairín, J., Tejada, J. (1990). El proceso de aprendizaje en el adulto. Ed. Universidad Popular de Zaragoza. Zaragoza.

Flecha (1997) Compartiendo palabras. El aprendizaje de las personas adultas a través del diàlogo. Paidós. Barcelona

Garcia Magruga, J.A., Carretero, M. (1985). La inteligencia en la vida adulta, en Carretero, Palacios , Marchesi, Psicología evolutiva-3. Adolescencia, madurez y senectud. Alianza psicología. Madrid.

Hautecoeur, J.P. (1992). Alpha-92. Estrategias de alfabetización. MEC UNESCO. Madrid.

Holec, H. (1979). Autonomie et apprentissage des langues etrangeres. Hatier. Strasbourg. France.

Kidd, J. (1973). Cómo aprenden los adultos. Ed. Ateneo. Buenos Aires.

Kozol, J. (1990). Analfabetos USA. Ed. El Roure. Barcelona.

Léon, A. (1973). Psicopedagogía de los adultos. Ed. Siglo XXI. Madrid.

Marzo, A., Figueras, J.M. (1990). Educación de adultos. Ed. Horsori. ICE. Barcelona.

Medina, O. (1997) Modelos de educación de personas adultas. El Roure, Barcelona

Nickerson, R.S., Perkins, D.N. I Smith, E.E. (1987). Enseñara pensar. Ed. Paidós/MEC. Barcelona.

Nisbet, J., Shucksmith, J. (1987). Estrategias de aprendizaje. Ed. Santillana. Aula XXI. Madrid.

Ramírez, J.D., De La Mata, M.L., Cubero, M., Sánchez, J.M., Santamaría, A. (1989). Educación y procesos cognitivos. Una aproximación sociocultural. Ed. Junta de Andalucía. Sevilla.

Raths, E. (1988). Cómo enseñar a pensar. Teoría y aplicación. Ed. Paidós/estudio. Barcelona.

Rodríguez, M. (1997). Hacia una didáctica crítica. Ed. La muralla. Madrid

Tennant, M. (1991). Adulthood and learning. Psychological approaches. Ed. El Roure. Barcelona.

## **TEMA 5**

Durkheim, E. (1982) Historia de la educación y de las doctrinas pedagógicas. Ed. La Piqueta. Madrid

Flecha, R. López Palma, F., Saco, R. (1988). Dos siglos de educación de adultos. Ed. El Roure. Barcelona

Paz, X. (1986). La educación de adultos en España; una aproximación històrica hasta 1980. en Puente, JM et. al. Perspectivas para la educación de adultos. Ed. Humanitas. Barcelona.

Sala, M. et al. (1975). Una educación permanente para adultos. Ed. Marsiega. Madrid

## **TEMA 6**

DIÀLOGOS (2003) Principios, declaraciones y marco normativo. (volum I). Ed. Diàlogos:

[dialogosxativa@terra.es](mailto:dialogosxativa@terra.es)

GENERALITAT DE CATALUNYA (1991). Llei de Formació d'Adults de Catalunya. Departament de Benestar social.

## **TEMES 7 i 8**

Cortina, A. (2002). Por una ética del consumo. Taurus. madrid

Flecha, R., González, F., Guiu, J., López Palma, F., I Recasens, J.(1993). Estudi sobre l'analfabetisme funcional a Catalunya. Generalitat de Catalunya. Departament de Benestar Social.

Gelpi, E. (1990). Educación Permanente. Problemas laborales y perspectivas educativas. Ed. Popular. OEI. Quinto Centenario. Madrid.

Jover, D. (1990). La formación ocupacional para la inserción. Ed. Popular./MEC. Madrid.

Willis, P. (1988).Aprendiendo a trabajar. Akal: Madrid

## **TEMA 9**

Cabello, J. (1997) Didáctica y educación de personas adultas. Propuestas para el desarrollo curricular. Aljibe. Málaga

Coll, C. (1992). Psicología y currículum. Ed. Paidós. Barcelona.

Ferrández, A., Sarramona, J., Tarín, L. (1977). Tecnología didáctica. Ed. CEAC. Barcelona.

#### **TEMA 10**

Apple, M. Maestros y textos. Paidós-MEC: Madrid, 1987.

Giroux, H.A. (1990). Los profesores como intelectuales. Hacia una pedagogía crítica del aprendizaje. Ed. Paidós/MEC. Barcelona.

Giroux, HA (1997) Cruzando límites. Trabajadores culturales y políticas educativas. Paidós. Barcelona